

Sygn. akt I UK 118/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z odwołania R. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.
o zasiłek chorobowy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt X Ua (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. decyzją z 4 stycznia 2013 r. zobowiązał ubezpieczonego R. D. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w kwocie 17.337,85 zł.

Sąd Rejonowy w S. – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 5 lipca 2013 r., V U (...), oddalił odwołanie wniesione od powyższej decyzji.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł ubezpieczony, zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz dokonanie błędnych ustaleń faktycznych przez uznanie, że R. D. w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim wykonywał czynności z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej.

Sąd Okręgowy w K. – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 26 listopada 2013 r., X Ua (...), oddalił apelację ubezpieczonego.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego wniósł w imieniu ubezpieczonego jego pełnomocnik, zaskarżając wyrok ten w całości.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 87 § 1 k.p.c., przez wydanie postanowienia odmawiającego dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika ubezpieczonego doradcy podatkowego W. N., mimo że jest to osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, a przedmiot niniejszego postępowania wchodzi w zakres tego zlecenia. Udział w sprawie doradcy podatkowego jest konsekwencją decyzji organu rentowego zobowiązującą ubezpieczonego do zwrotu pobranego zasiłku chorobowego, a wykonywane czynności przed organem rentowym wchodzi w skład łączącego ubezpieczonego z doradcą podatkowym zakresu zlecenia.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Konieczność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, wobec rażącego uchybienia przepisom postępowania w wyniku odmowy dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika ubezpieczonego doradcy podatkowego jako osoby pozostającej ze stroną w stałym stosunku zlecenia, gdy przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Nie spełnia wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. powołanie się przez skarżącego na jakiegokolwiek względy, które w jego ocenie uzasadniają przyjęcie skargi do rozpoznania. Argumentacja uzasadniająca taki wniosek powinna nawiązywać do wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06, niepubl.). Dla spełnienia wymagania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do

rozpoznania nie jest wystarczające odwołanie się przez stronę skarżącą do jakichkolwiek okoliczności, które jej zdaniem przemawiają za takim rozpoznaniem. Jedynie wyraźne odniesienie się do co najmniej jednej z przesłanek, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c., i przedstawienie argumentacji przekonującej, że przesłanka taka w istocie w sprawie występuje, stanowi zadośćuczynienie obowiązкови wynikającemu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, niepubl.).

Jako okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) w związku z rażącym uchybieniem przepisom postępowania (art. 87 § 1 k.p.c.) w wyniku odmowy dopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika ubezpieczonego doradcy podatkowego jako osoby pozostającej ze stroną w stałym stosunku zlecenia, gdy przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia.

W ocenie Sądu Najwyższego skargi kasacyjnej nie można uznać za oczywiście uzasadnioną. Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko samego powołania się na oczywistą zasadność skargi, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście istnieje. Oznacza to, że skarżący musi opisać i wyjaśnić, w czym – w jego ocenie – wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty na poparcie tego twierdzenia. Powinien przy tym w swoim wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającą na jego oczywistości (postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 336/07, niepubl.). Pojęcie „oczywistości” mieści się w sferze obiektywnej i łączy się z powinnością wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia wskazanych przepisów prawa są uzasadnione *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia (por. postanowienia SN z 24 kwietnia 2007 r., I CSK 100/07, z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07, oraz z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, niepubl.). Takiej kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa wymienionych w ramach podstaw kasacyjnych (art. 87 § 1 k.p.c.) skarżący nie wykazał. Nie przedstawił bowiem w uzasadnieniu skargi kasacyjnej argumentów przekonujących o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona.

Wymaga podkreślenia, że celem postępowania kasacyjnego jest kontrola zgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji. Sąd Najwyższy nie rozstrzyga sprawy poddanej pod osąd sądów pierwszej i drugiej instancji, nie osądza dochodzonych w jej ramach roszczeń, lecz kontroluje legalność zaskarżonego skargą kasacyjną orzeczenia. Zakres tej kontroli podlega ustawowemu ograniczeniu określonym m.in. w art. 398³ k.p.c. Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skargę kasacyjną można oprzeć na podstawie naruszenia przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Uzasadnienie wpływu takiego uchybienia na wynik sprawy powinno być powiązane z zarzutem naruszenia przepisów prawa materialnego, bo to przede wszystkim ich zastosowanie determinuje wynik sprawy (sposób jej rozstrzygnięcia).

Skarżący podnosi, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia art. 87 § 1 k.p.c., nie wykazuje jednak, że naruszenie to mogło mieć jakikolwiek wpływ na wynik sprawy, nie mówiąc o wpływie istotnym.

Sąd drugiej instancji nie wyjaśnił w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dlaczego nie dopuścił do udziału w sprawie doradcy podatkowego, uczynił to natomiast Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego wyroku, stwierdzając, że doradca podatkowy nie może reprezentować ubezpieczonego w postępowaniu ubezpieczeniowym przed sądem powszechnym, ponieważ zgodnie z ustawą z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (jednolity tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 213 ze zm.) może on reprezentować podatników i inkasentów w postępowaniu przed organami administracji publicznej i przed sądami w sprawach związanych z obowiązkiem podatkowym i celnym. Sąd Rejonowy nie dopuścił do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego doradcy podatkowego W. N. (adnotacja w protokole rozprawy z 21 maja 2013 r. – k. 24). Decyzja Sądu Rejonowego nie była kwestionowana przez ubezpieczonego ani na tym posiedzeniu, ani na następnym (na rozprawie z 4 lipca 2013 r.). Według art. 162 k.p.c. strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu, zwrócić uwagę sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie sąd

powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy. Ubezpieczony nie wnosił zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 k.p.c. w związku z niedopuszczeniem do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego doradcy podatkowego (w każdym razie protokoły rozpraw z 21 maja 2013 r. i z 4 lipca 2013 r. nie zawierają adnotacji o takich zastrzeżeniach). W apelacji, wniesionej w imieniu ubezpieczonego przez doradcę podatkowego W. N. (następnie podpisanej przez samego ubezpieczonego na wezwanie Sądu Rejonowego do usunięcia braków apelacji), nie zgłoszono zarzutu naruszenia art. 87 § 1 k.p.c. Oznacza to, że na etapie wnoszenia apelacji ubezpieczony nie kwestionował decyzji Sądu Rejonowego o niedopuszczeniu do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego doradcy podatkowego W. N.. Inną jest kwestią, czy w ogóle mógłby to kwestionować, skoro w trakcie postępowania nie zwrócił Sądowi Rejonowemu uwagi na naruszenie art. 87 § 1 k.p.c. przez zgłoszenie wniosku o wpisanie stosownego zastrzeżenia do protokołu rozprawy, czego wymaga art. 162 zdanie pierwsze k.p.c. Stronie, która zastrzeżenia takiego nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na uchybienia w dalszym toku postępowania, także na etapie postępowania apelacyjnego (art. 162 zdanie drugie k.p.c.). Ubezpieczony nie zgłosił również stosownego zastrzeżenia do protokołu rozprawy apelacyjnej – po tym jak Sąd Okręgowy nie dopuścił do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego doradcy podatkowego W. N.

W opisanych okolicznościach, dotyczących przebiegu postępowania, nie można podzielić poglądu skarżącego, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wyjaśnienia wymaga, że zgodnie z art. 87 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem może być także osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia. Ze złożonych w sprawie pełnomocnictw dla doradcy podatkowego W. N. nie wynika w sposób oczywisty, że odwołującego się i doradcę podatkowego łączyła stała umowa zlecenia, ani czego (jakiego zakresu przedmiotowego) ta stała umowa zlecenia dotyczyła. Odwołujący się nie twierdził w toku postępowania przed Sądami pierwszej i drugiej instancji, że łączy go z

doradcą podatkowym stała umowa zlecenia. W tej sytuacji trudno dopatrywać się oczywistego naruszenia art. 87 § 1 k.p.c. w wyniku niedopuszczenia do udziału w sprawie w charakterze pełnomocnika ubezpieczonego doradcy podatkowego W. N., ze względu na nierozważenie przez Sąd Okręgowy charakteru łączącego ubezpieczonego i doradcę podatkowego stosunku zlecenia.

W ocenie Sądu Najwyższego skarżący nie wykazał ani oczywistego naruszenia art. 87 § 1 k.p.c., ani też tego, jaki wpływ na wynik sprawy miało ewentualne naruszenie art. 87 § 1 k.p.c., ponieważ nie sformułował odpowiedniego zarzutu naruszenia prawa materialnego. W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że podstawa skargi kasacyjnej odnosząca się do naruszenia przepisów postępowania (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.) dla swej skuteczności wymaga wykazania, że zarzucane uchybienie mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. np. wyrok SN z 3 lutego 2010 r., I PK 143/09, postanowienie SN z 28 kwietnia 2010 r., II PK 326/09, wyrok SN z 23 czerwca 2010 r., II CSK 667/09, postanowienie SN z 14 marca 2012 r., I UK 332/11, niepubl.). Skarżący nie przedstawił wywodu spełniającego to wymaganie. Zarzucane naruszenie art. 87 § 1 k.p.c. musiałoby mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Wykazanie tego wpływu bez jednoczesnego podniesienia zarzutu (zarzutów) naruszenia prawa materialnego jest trudne, a w pewnych sytuacjach nawet niemożliwe.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.